

دۆستۈيۈقسىكى

دەزىكى راسىتگۈ

ۋەزگىرانى:

كاروان مەحمود

2015

بە يانئىيەك، كە خەرىكى خۆئامادە كىردن بووم تا برۆم بو
سەر شوئىنى كارەكەم، ئەگرافىنا (كە چىشتلئىنەر، جىشور،
هەر وەھا خاوەن مالئىشم بوو لە يەك كاتدا) خۆى كىرد
بە ژوورەكەمدا و كاتئىك دەستى كىرد بە گىفتوگۆ كىردن،
لەرادە بەدەر تووشى سەرسوورمانى كىردم.
ئەو ئافرەتئىكى تەواو ساويلكە بوو، بەدرئىژائىيى ئەو
شەش سالەى لەگەلما بوو، پۆژانە هەرگىز لە دوو يان
سى وشە زىاترى نەدەوت، كە ئەوئىش وەبىرەئىتانه وەى
من بوو بو خوانى ئىوارە... هەرچۆنئىك بئىت، هەرگىز
گۆئىم لئى نەدەبوو.

له ناکاو دهستی به ئاخاوتن کرد و گوتی:

”هاتووم بۆ لاتان، گهورهم، تا دهرباره ی به کړیدانی
ئهو ژووره بچووکه زیاده وه قسه تان له گهل بکه م.“
”کام ژووره زیاده یه؟“

”بیگومان ئهو ژووره بچووکه ی نزیکی موبه قه که.
ئهبیت چ ژووریک له و زیاتر بیت؟“
”بؤچی؟“

”به شیوه یه کی گشتی له بهر چی خه لک ژوور به کړی
ئه گرن؟“

’به لام کی ژووریکي بچووکي وا به کړی ده گړیت؟‘
”کی به کړی ده گړیت! به دلنیا یییه وه کړیچی! ئه بیت له
کړیچی زیاتر، کی تر هه بیت ژوور به کړی بگړیت!“
”به لام دایکه که ی دایکم، ئیره خوی هینده گوشاد نییه،
له م ژوورده دا، ته نانه ت جیگه ی ته خته خه ویکیش به زه حمه ت
ده بیت ه وه؛ که سیک چؤن ئه توانیت له وه ها شوینیکا
بژی؟“

”به لام بؤچی ئه بیت تییدا بژی! ئهو ته نیا شوینیکی
ده ویت، تییدا بخه ویت... ئهو له نزیک شوینی دانیشتنی
په نجره که وه ئه ژی.“

”کام شوینی دانیشتنی په نجره یه؟“
”ئمه یانی چی؟ کام شوینی دانیشتنی په نجره؟ وا

تريکي راستگو

خوت نيشان ددهيت، وهک ئه وهى نه زانيت! ئه وه دانه يه يه
ناو هوله که. ئه وه له ويدا داده نيشيت و دروومان دهکات،
ياخود کارينکى دى نه نجام دهکات. به لام له وانه شه له سه ر
کورسيه ک دانيشيت؛ ئه وه کورسيه خوى هه يه... هه روه ها
ميزيکيش و هه ندى که لوپه لى تريشى هه يه.

"به لام ئه وه که سه کتیه؟"

"پناوينکى باشه، پناوينکى ژير و دنيا ديه يه. خوار دنى
بو ناماده دهکهم، ته نها سى روبلى زيوى لى وه رده گرم
بو هه ر مانگينک، له به رامبه ر خوار دن و شوينى
هه وانه وه که ي..."

له کوتايدا، پاش هه ولينکى زور، ئه وه دم بو دهر که وتبوو،
که پناوينکى ته مه ندار قسه ي له گه ل نه گرافينا کردبوو، تا
هه رچونينک بووه، قايل بيت به وهى وهک کريچيه ک له
چيشخانه که يدا بيت.

کاتينک نه گرافينا بيرۆکه يه ک به اتباياته سه ريه وه،
دهبوو ئه وه شته جيبه جى بکرايه؛ به پينچه وانه وه، ده مزانى
ناهيليت هه ر وا به ئاسووده يى لى دانيشم، تا نه گات به و
شته ي خوى مه به ستيتى. له وه دۆخانه ي کاتينک شته کان
به پينچه وانه ي خواستى ئه وه برۆشتبا، ئه وه ده ستبه جى
له جورينک له پيشخوار دنه وه رۆده چوو، ئينجا ر غه مبار
دهبوو، بو ماوه ي دوو يان سى هه فته ش به رده وام
به م شيوه يه ده مايه وه. له وه ماوه يه ي وای لى دههات،

خواردنەكە ھەمىشە بۆگەنى دەکرد، جلوبەرگ ديار
نەدەما، غەردەكە پاك نەدەكرايەو؛ بەكورتى، ھەموو
شەكان لەو ماوہيەدا ئەشيوا بەسەر يەكا. زۆر لەميژ بوو
پەيم بە راستى ئەو بەردبوو، كە ئەو ئافرەتە كەمدووہ
بیتوانا بوو لەوہى بريارىك بدات، يان دوابريارى خوى
بدات لەسەر ئەو بىرۆكانەى لە خودى بىرکردنەوہكانى
خويەوہ سەرچاوہى دەگرت؛ ئەگەر كاتىك رووشى
بدايە، بەرىكەوت جوړىك بىرۆكە يان خواستى دەستگرتن
- بەسەر - شتىكدا، لەو ميشكە لاوازەيدا دروست
ببووايە، بەرگرتن لە جيبە جيكردى ئەو بىرۆكەيەى يان
ئەو خواستەى زۆر بەسادەيى واتاي كوشتنى ئەو لە
رووى دەروونىيەوہ بۆ ماوہيەك. بەم شيوہيە بۆ ئەوہى
منيش تەنيا ميشكى خۆم ئاسوودە بكەم، دەستبەجى بە
پيشنيارەكەى قايل بووم.

پيم وت:

"ئايا ئەم كەسە ھىچ نەبىت پىناسىك، گوزەرنامەيەك،
يان ھەرشتىكى ترى لەم بابەتانەى ھەيە؟"
"ئەى چۆن نىيەتى؟ بەدلىيايىيەوہ ھەيەتى. پياويكى
باشى وەك ئەو... پياويكى دنيادىدەى وەك ئەو، گومانى
تيدا نىيە ھەموو ئەو شتانەى پىيە، كە پىويستە پىيى بىت.
بەلنىشى داوہ، مانگى سى رۆبلم بداتى."

لڙيگي ڀاسنگو

سهر له به ياني رڙي دواتر، ڪريچيه نوييه گه مان له
کوخته ساده و چوله ڪم دهر ڪهوت؛ به لام دهر ڪهوتني
ٿو، هيچ نه بووه مايه ي بيزاريم... به پيچه وانه شه وه،
به شيويه ڪ له شيويه ڪان دلخوشي ڪردم، من زور
گوشه گيرانه و ڙيانيگي سوفيانه ٿه ڙيم، نزيگي هيچ
ناسياويڪم نيه، زور به ڪه ميش له مال دهر ده ڇم، ده
ساليڪ ده بيت ڙيانيگي سوفيانه ده ڙيام، ته نانهت به
شيويه ڪي سروشتي خوشم به و گوشه گيرييه وه
گرتبوو. له گهل ٿه وه شدا، ده يان پازده سال، يان زياتر،
له هه مان ته نهايي له گهل ڪه سيگي وه ڪ ٿه گرافينا و له
هه مان خانووشدا، هه به ڀاستي ديمه نيگي زور دلته ننگه ر
بوو. هه له بهر ٿه وه، ٿاماده بووني مروڻيگي تر، مروڻيگي
بي زيان و هيمن له ماله ڪه دا، له ناو وه ها بارود و خيڪدا،
وه ڪ دياريه ڪي به نرخ وايه، ڪه له ٿاسمانه وه هاتبيت.

ٿه گرافينا ڀاستي ڪرد؛ ڪريچيه ڪه مرويه ڪ بوو،
ڪه شتگه ليگي زوري له ڙياني خويدا بينبوو. له رڙي
گوزه رنامه ڪه يه وه دهر ده ڪهوت، ڪه ٿه وه سه ربازيگي
خانه نشين ڪراوه، له ڀاستيدا، هه زوو ڪه ليي ورد
بوومه وه، ته نانهت پيش ٿه وه ي ته ماشاي گوزه رنامه ڪه شي
بڪه م، خوم پهيم به وه برد.
شتيگي تر ڪه هه به سهير ڪردن بوم پوون بووه

ئەو ھەبوو، دراوسییکەم "ئاستافی ئیقانیچ" سەر بە
 باشترین جۆری سەربازەکان بوو، بۆیە ھەر لە سەرەتاوە
 یەکترمان خۆش ویست، ئا بەم شیوەیەش ئاشتی و
 ئاسوودەیی ڕژایە ناو ژیانمانەو. باشترین شتیش ئەو
 بوو، کە ئاستافی ئیقانیچ ھەندیک جار چیرۆکگەلی زۆر
 خۆشی دەگیرایەو، زۆر جار ڕووداوەکانی ژیانی خۆی
 لە شیوەی چیرۆکی سەرنجراکێشدا دەگیرایەو.
 بە شیوەیەکی گشتی، بوونی چیرۆکیژێکی لەم
 شیوەیە، لەم ژیاوە جارزکەر و وشکەیی مندا، بەراستی
 وەک گەوھەریکی بەنرخ بوو.
 جارێکیان بە ھۆی ڕووداویکەو کە ڕووی دا،
 چیرۆکیکی بۆ گیرامەو، کە بەراستی کاریگەرییەکی زۆر
 قوولی کردە سەر دل و دەروونم.

جارێکیان کە وا ڕووی دا بەتەنھا خۆم لە مالاھو بووم،
 دوای ئەو ئاستافی و ئەگرافینا بۆ ھەندیک کاری خۆیان
 چوو بوونە دەرەو، لەناکاو گویم لە دەنگی پێی یەکیک
 بوو خۆی کرد بە مالاھەدا. ھەستم کرد ئەو کەسیکی
 بیگانە بیت؛ بۆیە گورج لە ژوورەکەم وەدەر کەوتم، خۆم
 کرد بە دالانەکەدا و پیاویکی بەژنکورتەم بەرچاو کەوت،
 سەرەرای ئەو ھەوێ کە شوھەواکەیی زۆر سارد بوو، کەچی
 جلیکی زۆر تەنکی بەبێ پالتۆ لەبەر دا بوو.

”چيت ڊه وڻيت، براڪه م؟“
”ٿايا فھرمانبهري ميري، ٿه لڪسانڊروڻف“ ليرھ ٿه ڙي؟“
”براي گچڪه؛ هيچ كه سيڪ بهم ناوه وه ليرھ ناڙي،
ڀوڙيڪي خوش.“

”به لام ڊهرگاوانه كه پڻي وتم ليرھ ٿه ڙي!“
بھم شيوهيه سھردانڪه ره كه واي وت، زور به وريايي
به ره و لاي ڊهرگاڪه ڊهڪشايه وه.
”فھرموون، فھرموون، برا گچڪه؛ ليرھ ڀرون!“

ڊه سته به جي ڀوڙي دواي ٿه وه، پاش ناني شيوان، له
ڪاتيڪڊا ٿاستاڻي ٿه و پالتويهي بو هيئامه وه كه بردبووي
بووم ڊووريتھ وه، جاريڪي تريش گويبيستي ڊهنگيڪي نامو
بوومه وه له ناو ڊالانه كه ڊا. ڊهرگاڪه م ڪرڊه وه. به لام چي
بيئيم! هھ مان ٿه و پياوه بوو، كه ڀوڙي پيشتر هاتبوو،
به هيواشي و له بهرچاوي خوم چاڪه ته كه مي له سھر
ڀه فھه كه ڊاگرت، ڪرڊيه بنبالييه وه و به خشڪه يي بوئي
ڊهر چوو.

له ته واوي ٿه وڪاته ڊا ٿه گرافينا له ناو ڊهرگاي موبه قه كه
به پيوه وه ستابوو، به ڊهمي ڊاچه قيو و واقی وڀرماوه وه
ته ماشاي ڪاڀراي ڊه ڪرڊ، وا ڊهر ڊه ڪه وت تواناي ٿه وه ي
نه بوو بيت له شويني خوي ببزويت و پالتوڪه ڀرگار بڪات.

بەلام ئاستافى ئىقانىچ بەخىرايى شوين دزەكە كەوت،
بەلام پاش ماوەيەكى كورت، بە ھەناسەبرىكى و شەكەتى
و دەستى خالىيەو ھەرايەو ھە. دزەكە لە چاوترووكانىكدا
ديار نەما، ھەك ئەو ھى زەوى قووتى دابىت.

وتم:

”بەراستى ئەمە شتىكى زۆر خراپە، ئاستافى ئىقانىچ.
ئەو ھى باشە پالتۆيەكى ترم ھەيە، ئەگىنا ئەو چەپەلە ھەر
بەيەكجارى رەنجەرۆى ئەكردم.“

بەلام ئاستافى، وا ديار بوو ئەو پووداۋە زۆر كارى
تى كردىت، كاتىك لىي ورد بوومەو ھەرچى سەبارەت
بە دزىيەكە بوو، لەبىرم چوۋەو ھە. نەيئەتوانى خۆى
ھىمن بكاتەو ھە. پووداۋەكە زۆر كارى تى كردبوو. ھەر
تاۋناتاۋىك دەستى لە كارەكەى ھەلدەگرت و سەرلەنوئى
دەستى دەكردەو بە باسكردنى ئەو ھى چۆن ھەموو
شتىك پووى دا، لە چ شوينىكدا پراۋەستابوو، لە كاتىكدا
تەنھا دوو ھەنگاۋىك چاكەتەكەم لىو ھى دوور بوو ھە و چۆن
لە بەرچاۋيدا دزراۋە، ھە تەنانەت چۆن دەستەوسان بوو ھە
لەو ھى دزەكە بگرىت. پاشان دووبارە بىدەنگ دەبوو ھە و
سەرلەنوئى دەستى دەكردەو بە كارەكەى، پاش تۆزىك
ئەو ھەستا و سەرلەنوئى وازى لە كارەكەى ئەھىنايەو ھە،
چاوم لىي بوو چوۋە خوارەو ھە بو لاي دەرگاۋانەكە، تا

پيئي بليٽ چي ڀووي داوه، سه رزه نشتي بڪات له سه ر
ٺهوهي به پيئي پيوست ٺاگاداري خانووه كه نابيت، هر
لڙيڪ بيهويت، ٺه توانيٽ به ٺاساني هه ستيٽ به ڪاري
لڙيڪرڊن له مالهه دا. پاشان گهرايه وه و دهستي ڪرڊ به
لومه ڪرڊني ٺه گرافيناش. پاشان سه رله نوي دهستي به
ڪاره ڪهي ده ڪرڊه وه و له ڙير ليوه وه بو ماوهيه ڪي دريڙ
هر خهريڪي بوله بول بوو... چون ده ڪريٽ شتي وا ڀوو
بدات... ”ٺه ليره دا بوو... منيش ريڪ له ويڊا بووم... له
به رچاومدا بوو، هه مووي دوو هه نگاويڪ لي مه وه دوور
نه بوو، ڪه چي زور به ٺاساني تواني چاڪه ته ڪه ببات و
به ٺاساني خوي قوتار بڪات له ده ستم... ٺيتر به م شيوهيه
هر به ردهوام بوو له م بوله بوله له ڙير ليوه وه. زور
به ڪورتي، له گهل ٺه وهي ٺاستاڻي ٺي قانوڻيچ دهيزاني چون
هه ستيٽ به راپه رانڊني هه نديڪ ڪار، به لام له سه ر شتي
ڀروپو وچ زور ده رويشت.

ٺيواره، له ڪاتيڪدا چايه ڪم پيشڪهش ده ڪرڊ، پيم وت:
”ٺه زاني ٺاستاڻي ٺي قانوڻيچ، ٺه و دزه چاڪ خوي
له ده ستمان قوتار ڪرڊ.“

خوي له راستيدا من به م قسهيه ٺه مويست واي
لي بڪه م، ڪه دووباره چيروڪي چاڪه ته دزراوه ڪه م
بو بگيريتيه وه. ٺه م چيروڪه به هوي ٺه وهي ڪه ٺه ونه

گىزرا بوويەو، شىوئەيەكى زۆر پىكەننىئامىزى وەرگرتبوو.
 ”بەلى، خۇي قوتار كرد لە دەستمان، گەورەم. بەراستى
 ئەو رووداوە منى زۆر توورە كرد، ھەرچەندە ئەوئە
 دزرا، مولكى منىش نەبوو، ھەر لەبەر ئەمەش پىم وایە
 ھىچ شتىك لەم دنيايە ھىندەي مروقى دز چەپەل و ناحەز
 نىيە. ئەوان ئەو شتانەت لى ئەدزن، كە تۆ بە ئارەقەي
 ناوچاوانت رەنجت لەگەلدا كىشاوہ بو بە دەستھىنانى...
 كاتىك و وزەيەكى زۆرت بەكار بردووہ بوئى... چەند
 بوونەو ھرىكى قىزەونە! كە بىرى لى دەكەمەوہ، ھەست
 بە تەنگەنەفەسى دەكەم، ھەست ئەكەم خەرىكە ئەخنكىم...
 ئوف! ھەست بە تورەيىيەكى زۆر دەكەم... بەلام پىم بلى،
 گەورەم؛ تۆ وا دەر ناكەويت ھەر بەداخىش بيت بو ئەو
 شتەي لە دەستت داوہ؟“

”بو نا، ئاستافى ئىقانىچ؟ مروف پىي خوشە شتەكانى
 بە دەستى خۇي بسووتىنىت، وەك لەوئەي بەيلىت دزىك
 بيت و بياندىت. بەراستى ئەمە بىزاركەرە، مروف توورە
 دەكات!“

”وايە، راست دەكەيت، ئەمە بەراستى بىزاركەرە،
 شتىكت ھەيىت و لىت بدزن. بەلام لەگەل ئەوئەشدا، دز تا
 دز كەوتووہ... بو نمونە، گەورەم، جارىكيان من بە ھوى
 رووداويكەوہ دزىكى راستگۆم ناسى.“

”چۆن شتى وا دەيىت؟ دزىكى راستگۆ؟ ئاستافى

ئيقانيچ، چۆن دهكرىت دزىك راستگو بىت؟
”بىگومان گهورهم. قسهكهى بهريزتان دروسته، دزىك
ناتوانىت مرويهكى راستگو بىت. هرگىز شتى وانهبوووه...
بهلام من تهنيا ويستم بلىم ئهو بهراستى مرويهكى
راستگو بوو، يان بلىين ئهو له روانگهى منهوه وادهر
دهكهوت، سهربارى ئهوهى دزىشى كرد. بهراستى زور
بهزهيم پيدا دههاتهوه.“

”ئاستافى ئيقانيچ، ئهتوانىت بۆم باس بكهيت ئهمه
چۆن رووى دا؟“

”رېك دوو سال بهر له ئىستا رووى دا. لهوكاتهدا
بوو، كه من كارى خزمهتكارىم دهكرد، ئهو بارۆنهى
من خزمهتم دهكرد، پيشبىنى ئهوهم لى كردبوو بهو
زووانه كووشكهكهى بهجى دههئلىت و دهروات بو سهر
زهويوزارهكهى. بۆيه لىم روون بوو، كه بهو زووانه
بىكار دهيم. مهگهر هر خودا بو خوشى بزانتى كهى
كارىكى ترم دهست دهكهوتهوه؛ بۆيه بهم شيوهيه رووى
دا، رۆژىك خۆم كرد به مهىخانهيهكدا و چاوم به كهسىكى
نائومىد و بهدبهخت كهوت به ناوى ”ئىمىليان“ كاتى
خوى بو ماوهيهك ليرهولهوى خزمهتى كردبوو، بهلام به
هوى ئهوهى ههميشه سهرخوش بووه و ئالووده بووه
به مهىخواردنهوهوه، هر لهبهر ئهوه لهسهر كارهكهى
دهر كرابوو. چ بوونهوهرىكى لىنههاتوو و بىكهلك بوو!

هر چیه کی به ردهست بکه وتایه، له بهری ده کرد. هه ندیک
 جار ته نانهت سه رم له وه سوور دهما و له خوم ده پرسى،
 تو بلی له ژیر نه و پالتو شرهیدا کراسیکی له بهردا بیت؛
 هر چیه کی به ردهست بکه وتایه و دهستی پی رابگه شتایه،
 نه وه بی یهک و دوو دهیفرؤشت و پاره کەشى دها به
 مهی. به لام له گهل نه وه شدا، نه و که سیکی ئاژاوه چی
 نه بوو. ئوو... نه خیر... نه و به راستی که سیکی خوین شیرین،
 ریکوپیک، زور میهره بان و زور خوشه ویست بوو لای
 هه مووان. هه رگیز داوای هیچ شتیکی له هیچکەس
 نه ده کرد. بویه نه گهر مروف و یژدانی زیندوو بیت...
 ببینیت که سیکی هه ژار بو چوریک مهی خه ریکه گیانی
 دهر ده چیت، ئی گومانی تیدا نییه بی نه وهی خوشی داوای
 بکات، ههستی مروقبوونت پالت پیوه دهنیت بوى بکريت.
 ئا بهم شیوهیه بووین به هاوری، نه ویش خوى کو
 کرده وه، هه ر وهک چون تووله یهک که خواردنی بدهیتی،
 ئیتر نه که ویته کلکه له قی بووت و بو هه رشوینیک برؤیت،
 شوینت ده که ویت، نه ویش وهک تووله یهک بو هه رشوینیک
 برؤشتمایه، شوینم ده که وت. هه موو نه مانهش ته نها دواى
 یه کهم یه کتر ببینمان رووی دا.
 "به دلنیا یییه وه، نه و شه وه له لام مایه وه؛ چونکه
 گوزه رنامه که ی هیچ کیشه یه کی تیدا نه بوو، خوشی
 له که سیکی خراب نه ده چوو. به لام شه وی دواتریش،

هر ناچار بووم ریى پی بدهم لام بمینیتته وه... رۆزى سیته میش، ته واوى رۆزه که به پیوه له نزیک په نجره که وه ستابوو، ماله کهى به جی نه هیشت و به دنیا بییه وه ئه وشه وهش هر مایه وه. ئی منیش بیرم ده کرده وه و له دلی خویدا ده موت، سهیر که، چون ئه م که سه زوری له خوی کرده وه و هانای بو تو هیناوه. پیویسته له سهرت خواردن و خواردنه وهی پیشکesh بکهیت و لای خوت دالدهی بدهیت. هه موو ئه وشته ی ئه و پیاوه هه ژاره پیویسته تی، که سیکه که ده رده دلی له گه لدا بکات! هر زوو بووم ده ر کهوت که پیشتریش خوی کو کردبووه و چوو بووه لای که سیکی تر، هر وه ک چون ئیستا هاتبوو بو لای من؛ به یه که وه خواردبوویانه وه. به لام ئه و که سه ی تر به هو ی رووداویکی ته مومژاوی و پرئازاره وه گیانی سپاردبوو.

”من بیرم ده کرده وه و بیرم ده کرده وه، به خوم ئه وت چ شتیک پیویسته بیکه م له گه لیدا، تاکوو له خومی دوور بخرمه وه و ئیزنی بدهم.“ به راستی ئه مویست له خومی دوور بخرمه وه... به لام ویزدانم ریى پی نه ده دام. زور به زهیم پییدا ده هاته وه، ئه و چ بوونه وه ریکی به دبه خته، غه مگینه. زور نه گبه تیشه! ئه و گه مژه یه خو بشمریت، داواى هیچ شتیک له هیچ که سیک ناکات، ته نها به هیمنی داده نیشت و راسته وخو له چاوانت ده روانیت. ریک

وهک توولهسهگیکی بهئه مهک، که بروای تهواوی به
خاوه نه کهی ههیه و به چاوی پر به زه بییه وه ئه روانیته
چاوی خاوه نه کهی. ئا بهم شیوهیه، خوار دنه وه ئه توانیت
پیاو له بن بهینیت.

”بویه به خومم ئهوت، باشه، گریمان وا پیشم وت
ئیمیلیان، لیڤه بچوره ده ری؛ تو هیچ شتیک، هیچ کاریکت
نییه لیڤه تا بیکهیت، تو بو لای کهسیکی هه له هاتووی؛
بهم زوانه هیچ شتیکم نامینیت تا کوو خوشم بیخوم،
ئیتیر چون پیت وا ئه بیت خوار دنیک هه بیت ده ر خواردی
توی بدهم؟ هه ولم ده دا بیهینمه پیش چاوی خوم، که
ده بیت چی بکات دواي ئه وهی هه موو ئه م شتانهی پی
ده لیم.

”ئه متوانی ئه و دیمه نه بیینم، کاتیک بو ماوه یه کی
دریژ لیم ده روانیت و دواي ئه وهی گوئیستی هه موو
شتیک ده بیت له من، بی ئه وهی له ته نها وشه یه کیش
تیگه یشتبیت؛ له کوتاییدا نازانم ئه و چون له مه تیده گات،
که من ئه مه ویت لی، ئه مهینایه پیش چاوی خوم،
که چون له شوینی دانیشتنی به رده م په نجه ره که وه
هه لده ستیت و دواي ئه وهی تیده گات له وهی که وتم،
پریاسکه بچکوله کهی هه لده گریت و ئیستاش هه ر ئه لینی
له پیش چاومدایه و ئه بیینم... پریاسکه یه کی چکن و پر
له کون بوو، چوار گوشه ی سووری تیدا بوو، هه همیشه

له گهل خويدا ههلى دهگرت بو هه رشويناىك برؤشتبا،
له بهر چ هوكارىك ههلى دهگرت، مهگه ر بهس خودا بو
خوى بزانييت بوچى، ئەمهيناىه پيش چاوى خوم، كه پالتو
دراوه كهى ريكوپيىك ئەكات، بو ئەوهى توژىك له بهريدا
ريكوپيىكتر ده ر كهوييت و ههروهها بو شاردينه وهى ئەو
هه موو كونه شى كه له پالتوكهيدا بوو، چونكه ئەو
به راستى مروقيكى زور ههستناسك بوو! ئەمهيناىه پيش
چاوم، كه چون ده رگاكه دهكاته وه و پاشان فرميسك له
چاويدا قهتيس ده مينييت، ئاورم لى ئەداته وه و به چاوى
گريانه وه به ره وه دهروه ده پروات.

”باشه، دهكريت رى به پياويىك بدرىت، تا به ته واوى
له ناو بچييت؟ بويه له ناخى دلمه وه به زه ييم پيدا هاته وه؛
به لام له هه مان كاتا بيريشم له وه دهكرده وه و ده مگوت،
’باشه ئەى خوم چى؟ ئايا دوخى من له دوخى ئەو
خراپتر نييه؟’ بويه به خومم وت:

’زور باشه، ئيميليان، پيناچييت بو ماوه يه كى دريژتر
به ميوانى له لاي من بمينيته وه؛ بهم زووانه خوشم
ده بيت ئيره به جى بهيلم، ئيتر بهم شيويه جاريكى
دى ناتوانييت من بدوزيته وه. به لى، گه وره م، بارونه كه م
هه ر زوو به ره وه زه ويوزاره كهى روشت، له گهل خوشيدا
سه رجه م دانيشتووانى ماله كه شى برد، ئەو پيش ئەوهى
بروات، پيى راگه ياندبووم كه زور به باشى رازى بووه

له خزمه ته كانم، به وپه ړى خوشحاليه وه دواى ئه وهى
 ئه گه ړي ته وه بو پايته خت، ئه مخاته وه سهر كاره كهى خوم.
 بارونه كه م چند پياويكى باش بوو، به لام هر هه مان
 سال گيانى سپارد.
 ”به لى، دواى ئه وهى هاوه لى بارونه كه م و خيزانه كه يم
 كرد و به ړيم كردن، كه لوپه له كانم كو كرده وه و له گه ل
 ئه و بره پاره كه مهى پاشه كه وتم كرد بوو، روستم تا له گه ل
 ئه و پيريژنه بريم، كه پيشتر ئه مناسى، سووچى ئه و
 ژوورهم لى به كرى گرت، كه خوى بوى خالى كرد بووم.
 ئه و خانمه پيره پيشتر وهك دايه ن لاي هه نديك مالى
 دهوله مند كارى كړبوو، به لام به هوى ئه وهى چووبووه
 ته مه نه وه، خانه نشينيان كرد بوو.
 ”بويه به خومم وت، ’زورباشه‘ خودات له گه ل ئيميليان،
 ئه ي هاوريكه م، ئيستا چيدى ناتوانيت بمدوزيته وه...!
 به لام بروا ئه كه يت، گه ورهم؟ كاتيك لاي ئيواره كه له
 سهردانى يه كيك له ناسياوه كانم بووم، كه بريك پاره م لا
 بوو ئه بووايه بمدايه ته وه، به لام كه گه رامه وه، كى بينم و
 چى بينم! ئيميليانم بينى! بروام به چاوى خوم نه ده كرد،
 به هيمنى له سهر سندوقه كه م دانيشت بوو، ئه و پرياسكه
 چلكنه ش كه چوارگوشه سووره كانى تيدا بوو، له ته نيشت
 خويه وه داي نابوو. خوى له پالتو هه ژارانه شروله كه يدا
 پيچابووه وه و چاوه روانى هاتنه وهى من بوو بو مال ه وه.

پنده چوو ته و او ههستی به بیزارى و ته نیایی کردبیت، هه
له بهر ئه وه کتیبیکى و یرد خویندنى به قهر د له پیریژنه کهى
خاوه نمالم و هر گرتبوو. به لام ئه وهى مایه ی پیکه نین بوو،
ئه وه بوو، کتیبه کهى هه لاوگیراو گرتبوو به دهستی وه. له
کو تاییدا شاد بوو به گه رانه وهى من!

”من که ئه وم بینى، ده مم داچه قى و به هه ردوو
دهستى کرا وه وه و به سه رسوورمانه وه، به خومم وت،
’ئاستاقى، ریگه ی ده ر بازبوونت نییه له م کابرایه...! باشه
بو هه ر له سه ره تا وه ده رم نه کرد و هه موو شتیک کو تایی
پى به ینم؟ باشه ئه و بیده ماغییه چى بوو، که کردم و وتم
گوزه رنامه ت پییه، ئیمیلیان؟“

”جا به م شیوه یه که بو تان ده گیرمه وه، گه وره م، دانیشتم
و بو تاویک دهستم کرد به بیرکردنه وه و تاوو تو یکردنى
ئه م ئاریشه یه له میشکى خومدا؛ ئه و پرسیاره م له خوم
کرد: ئایا به راستى ئه م گه مژه یه به و شیوه یه بو ته هوى
ئه وهى جیگه به من لیژ بکات؟“

”پاش ئه وهى به باشى هه لسه نگاندم بو کیشه که کرد،
گه یشتم به و بروایه ی که له راستیدا هه بوونى ئه و لی ره
یه جکار به و شیوه بیزار که ره ش نییه. بگره بو هاوده می ش
که سیکى خراپ نییه.“

”به لى، بیگومان، به خومم وت: (ئه و ته نها پیویستى
به بریک خواردنه به لام برى ئه و خواردنه چه نده، که

ئەو ئەيخوات؟ ھەندىك نان لە بەياناندا لەگەل تۆزىك
 پيازدا، بۇ ئەوھى تۆزىك تاموچىژ بدات بە خواردنهكە،
 يان ھەرشتىكى تر، ئەگەر ھەبوو. بۇ نيوەروانىش، ھەر
 بە ھەمان شىوہ ھەندىك نان و پياز، بۇ ئىوارەش، پياز
 و نان لەگەل ھەندىك مەى لە جۆرى "كەقاس" ئەگەر
 بەرىكەوت ئىوارەيەكيش ھەندىك شۆرباى كەللەرممان
 ھەبوو، بەم شىوہيە ھەردووكممان تا بينەقاقامان پەر
 دەكەين لە خواردن و خواردنهوہ. من خۆم كەسىكى زۆر
 كەمخۆرم، ئى ئىمىليانىش لەبەر ئەوھى كەسىكى مەيخۆرە،
 ئەوہ ئەگەر خواردنیش بخوات، بە دلنبايىيەوہ برىكى زۆر
 كەم دەخوات، رەنگە ھەر نەشىخوات، ئەو بەس قۇدگاي
 ھەبىت، ھىچى ترى ناوئىت. بەلام بە خۆم ئەوت، 'وا
 بروات، خۆى بە مەيخواردنەوہ لەبن دىنئىت. بۆيە ئەو
 بىرۆكەيە خۆى خزانده مئىشكەوہ و بە خۆم وت: 'باشە
 ئەگەر بەرپرسيارىتى ژيانى ئەم كابرايە بە جۆرىك لە
 جۆرەكان لەسەر شانى من بىت و ئىمىليان بەم دۆخەى
 ئىستايەوہ بمرئىت، ئەوہ ھەرگىز ناتوانم لە خۆم خۆش
 بم، بۆيە پئويستە من ھاوكارى بكەم. برىارم دا لەمەودوا
 وەك باوكىكى خۆبەخش بم بۆى. ئەبىت بىخەمەوہ سەر
 پىيەكانى خۆى، ئەبىت لەم ئالوودەبوونەى رزگارى بكەم،
 ئەبىت واى لى بكەم، مەيخواردنەوہ وەلا بنئىت و خۆى بە
 شتى بەسوودەوہ خەرىك بكات لەبرى مەيخواردنەوہ؛

له دلى خوځدا و تم 'ته نيا كه ميک چاوه رى بکه، ئيميليان...
ده بينيت... چون روح ده که مه وه به به رتدا دووباره، وات
لى ده که م ژيان واتايه کى نويى هه بيت له لات.
"بويه و تم پيى ئه ليم، 'زور باشه، ئيميليان. له گهل
من بمينه ره وه، به لام له مرؤ به دواوه، پتويسته گوپرايه لى
فه رمانه کانم بيت!"

"به لى، بيرم کرده وه و به خوځم وت، هه نديک کارى
فیر ده که م، به لام يه کسه ر نا، رپى ئه دهم سه ره تا هه نديک
که يف و شادى خوى بکات، منيش هه ول ئه دهم له و
ماوه يه دا که ليږه يه، ئه گه ريم تا بزانه چ کارىک ئاسان و
گونجاوه و له گهل تواناي راسته قينه ي ئه ودا يه ک ديت ه وه
و له عۆده ي ديت.

"له بهر ئه وه، گه وره م، پتويسته ئه وه بزانه، که پياو
ئه بيت توانا کانى گونجاو بيت بو ئه و کاره ي ده تانه و يت
بو تان ئه نجام بدات... چونکه ئه گه ر به پيچه وانه وه بيت،
ئه نجامه که ي نه کردنى کاره که ده بيت، يا خود کاره که به
رينکوپيکى و به پيى ئه وه ناچيت به رپوه، که تو چاوه پروانى
ده که يت. هه ر له بهر ئه م هوکاره، به شيوه يکى نه ينى
بى ئه وه ي خوى ئاگادار بيت که چاوه ديريى ده که م،
ده ستم کرد به سه رنجدان و ليکو لينه وه يه کى ورد له سه ر
سه رجه م هه لسوکه وت و جموجووله کانى. به لام برؤا بکه ن
گه وره م، ئه و ئيميليانه که سيکى زور بيهيواکه ر بوو! له

سەرەتادا ھەولم دا بە قسەى نەرم و خوش بېھىنمە ژىر بار. بەم شىۋەيە من ھەر بەردەوام بووم لەگەلدا، بە پىشەكەشكردنى ئامۇژگارىي بەسوود و وتەى باش. پىم دەوت، گوى بگرە، ئىمىليانى ئازىز، پىۋىستە تۈزىك بىر لە خۆت بگەيتەوہ... تۈزىك گرنگى زياتر بە خۆت بدەيت... پىۋىستە كارىك بگەيت، دەست لەم تەممەلېيەت ھەلگرە، باشترە تۈزىك خۆت كۆ بگەيتەوہ، دەستىك بە خۆتدا بھىنە، واز لەم مەيخواردنەوہيە بھىنە. توو خوا تەماشاي خۆتت كردوۋە، شروشىتالت ھاتۆتە دەرى. تەماشاي پالتۆ دراۋەكەت كردوۋە، لە بىژنگ نەبىت لە ھىچى دى ناچىت! ئەمە شتىكى باش نىيە، ھاورپىكەم، نازانم كەى ھىيتەوہ ھۆشى خۆت و تۈزىك بىر لە خۆت ئەكەيتە و بە خۆتا ئەچىتەوہ و واز لەم بىسەرۋوبەرەبىيەكەى ئىستات دەھىنيت. بۆيە پىم وايە ئىتر كاتى ئەوہ ھاتوۋە، دەستىك بەسەر بارودۆخى خۆتدا بھىنيت.

”ئىمىليان“ى بەدبەخت سەرى خۆى داخستبوو، بەوردى گوىى لە وردودرشتى قسەكانم گرتبوو بى ئەوہى چركەى لىۋە بىت. ھاورپى چارەرەشەكەم كاتىك مەى تەواو كارىگەرىي خۆى لەسەر دادەنا و مەستى دەكرد، چىتر زمانىشى لە گو دەكەوت و تاقە وشەيەكيش چىيە، بە جوانى نەيئەتوانى دەرى بېرىت. بۆ نمونە، كاتىك تۆ باسى خەيارت بۆ دەكرد، ئەو لە ۋەلامدا دەيگوت

زىكى راستگو

فاسؤليا. گويى لى گرتبووم... گويى لى گرتبووم بو
ماوهيهكى دريژ، پاشان ئاخىكى زور قوولى ههلكيشا...
ليم پرسى:

”بوچى ئاخ ههلهكيشيت، ئيميليان؟“
”هيچ نيه، ئاستافى ئيقانيچ، شتيكى هينده گرنى
نيه، بويه خوتان زور نيگه ران مهكهن. تهنه له بهر ئه
رووداويه، كه ئه مرقو بينيم، ئاستافى ئيقانيچ، ئه مرقو دوو
ئافرهت بوو به شهريان له سهر شه قامه كه. يه كيك له
ئافره تانه بى ئه وهى مه به ستى بيت، سه به ته تووتركه كه
ئو ئافره تهى ترى قلىپ كرده وه، كه به سهر شانيه وه
بوو.“

”ئى پاشان چى رووى دا؟“
”پاشان ئه و ئافره تهى سه به ته تووتركه كه كه و تبوو
خواره وه و تووتركه كه كه پهر شوبلاو ببوه وه، به زور پرى
كرد به سه به ته تووتركه كه كه ژنه كه كه تر دا و له ده ستى
هه لپريوان، ئه و نهك هه ر فرى دايه سهر عه رده كه،
به لكوو هه مووشى به پيه كاني فليقانه وه به سهر يه كا.“
”باشه، ئه مه چ گرنگيه كى هه يه، چ شتيكى تيدايه؟“

له دلى خومدا وتم ”ئاخ...! ئيميليانى به دبخت،
وا بزانه به هوى ئه م مه يه نه فره تيه وه ژيرى خوشت
له ده ست داوه!“

دووبارە ئىمىلىيان وتىەوہ:
 "ھەرۈھا ئەمرۇ بارۈنئىكىشم بىنى، كە دراويكى
 كاغەزى لى كەوت لەسەر شەقامى (گۈرۈخۇ... نا... نا...
 پىم وا بىت شەقامى سادۇقا بوو...) جووتيارىك ئەو دراوہ
 كاغەزىيەى بىنى، كە لە بارۈنەكە كەوت، وتى، "بەختى
 خۇم،" بەلام لەولاوہ جووتيارىكى تىش بىنىبووى، وتى،
 نەخىر، ئەوہ "بەختى منە!" چۈنكە من سەرەتا چاوم پىى
 كەوت، كە لىى كەوت..."

"زۇر باشە، ئىمىلىيان، ئى، چى رووى دا؟
 "ئى، ئاستافى ئىفانىچ ھەردوو جووتيارەكە كەوتنە
 سەرۈگۈيلاكى يەكتىرى، بوو بە شەرىك ھەر مەپرسە...
 بەلام پۇلىسىك كە لەو شوینە نىك بوو، ئەویش ئاگای
 لە رووداوہكە بوو، دراوہ كاغەزىيەكەى ھەلگرتەوہ
 و گەراندییەوہ بو بارۈنەكە، ھەرەشەشى لە ھەردوو
 جووتيارەكە كرد، كە راپىچيان دەكات بەرەو زىندان، لەسەر
 ئەوہى پشۈويان دروست كردووہ لەسەر شەقامەكە."
 "زۇر باشە، بەس پىم نالىت ئەمە چ سوودىكى ھەيە؟
 ئەبىت چ گرنگىيەك يان مەترسىيەك ھەبىت لەم باسەدا؟"
 "ئى ھىچ شتىكى وەھای تىدا نەبوو ئاستافى ئىفانوۋىچ...
 بەلام ئەو رووداوہ بووہ ھۆى وەپىكەننەيتانى خەلكى
 ئەو گوزەرەى شەرەكە تىا رووى دا."
 "ئاخخ... ئىمىلىيان! باشە خەلك كارىان چىيە بەم

نزىكى راستگۇ

شتانەوہ؟ تۇ رۇحى ھەمىشەيىت ئەفرۇشىت لەپىناو
دروايكى ئاسنى بىيايەخدا. ئەزانى ئىمىليان، ئەمەويىت
شتىكت پى بلىم:

”ئەتەويىت چ شتىكم پى بلىيت، ئاستافى ئىقانىچ؟“
”ئەمەويىت پىت بلىم كە باشترە خۆت خەرىك بكەيت
بە كارىكەوہ... بەراستى لەسەرتە وا بكەيت. ئەمە بۇ
سەدھەمىن جارە، كە پىت دەلىم پىويستە ھىچ نەبيىت
تۇزىك بەزەيىت بە خۆتدا بىتەوہ!“

”بەلام ئەبيىت چ كارىك بكەم، ئاستافى ئىقانىچ؟ نازانم
لەكويوہ دەست پى بكەم و ھىچ كەسش ئامادە نىيە كارم
بداتى.“

”ئاخر خۆت باشتر دەزانىت خەلك بۇ ئامادە نىيە كە
كارت بداتى! ھۆكارەكەي رۈونە، لەبەر ئەوہى جەنابت
ھەمىشە سەرخۇشىت و خەرىكى خواردەنەوہىت... ئى
خەلكش كەسىكى سەرخۇش بە چ دەردىكى ئەخوات.“

بۇ ساتىك ئىمىليان ھىچى نەوت، بەلام لەپىر دەستى
كردەوہ بە قسەكردن:

”بەم بۇنەيەوہ، ئاستافى ئىقانوۋىچ، شتىكى ترم وەبىر
ھاتەوہ، كە ھەر ئەمرۇ رۈوى دا؛ ئەمرۇ ”فلاس“ خاوەنى

مەيخانەكەيان بانگ كرد بۇ بەرپۆه بەرايەتتى پۇلىس. “
”بە چ ھۆكارىك بانگيان كردبوو، ئىمىليان؟“
”راستىيەكەي نازانم، ئاستافى ئىقانىچ بۇ چى بانگيان
كردبوو، بەلام پىم وايە پىويستيان پىي بوو، بۇيە
بانگيان كردووه.“

لە دلى خۇمدا وتم: ئاخ... ھىچ شتىكى باش روومان
تى ناكات، ئىمىليان! ئەمە ھەمووى باجى گوناھەكانمانە،
خودا لەسەرى سزامان دەدات!
گەورەم، تۇ پىم بلى، باشە مروڤ ئەبىت چى بكات
لەگەل مروڤىكى وەك ئىمىليان؟

با پىت بلىم گەورەم، ئىمىليان كەسىكى زور مەكرباز
بوو...! گوڤى لى ئەگرتەم، گوڤى لى ئەگرتەم، ھەتا ماندوو
دەبوو، ھەر تىبىنى ئەوھى بگردايە كە خەرىكە وردەوردە
توورە دەبم، پالتۇ شىرەكەي ئەيا بە شانىيا و ئەرۇشت لە
دەرەوہ ئەخەوت... تەواوى رۇژەكەي لە دەرەوہ بەسەر
دەبرد و نەئەگەرايەوہ بۇ مالەوہ، ھەتا ئەو كاتەي ھەستى
بگردايە توورەبىيەكەم دامركاوہتەوہ... ئنجا دەگەرايەوہ،
سەر لە ئىوارانىش كە دەگەرايەوہ، وەك بەگزا دەيەكى
سەرخۇش دەگەرايەوہ بۇ مالەوہ. بەلام لەوہ تىنەدەگەيشتەم
چون مەيى دەست دەكەوت يان لەكوپوہ پارەي دەست

دهكهوت مهى پى بکريت، مهگهر ههر خودا بو خوى
بزانيت. چونکه بهدنيايييه وه من پارهم نهئيا پى، چونکه
ئهمزاني گهر پارهى بدهمى، ئهيدا به مهى....!

پيم وت:

”باش گوى بگره ئيميليان، ئيتر پيوسته واز له
خواردنه وه بهينيت. گویت ليمه؟ پيوسته چيتر مهى
نهخويته وه و وازى لى بهينيت! جارى داهاتوو بهم
سهرخوشييه بگرييته وه، دنيا به ريت پى ناهم بيته
ژووره وه! ئهبيت له سهر قادرمهكان بخهويت.”

دواى ئه مه بو ماوهى دوو رۆژ ئيميليان له مال وهدهر
نهكهوت. بهلام رۆژى سييه م، خوى بو نهگيرا و بهدزييه وه
رۆشتبووه دهره وه. ماوهيهكى زور چاوهريم كرد، ههر
نهگهرايه وه، زور چاوهري گهرايه وهى بووم، كهچى ههر
نهگهرايه وه! به راشكاوى دانى پيدا ئه نيم، كه جورىك
له ترس و دله خورپه داي گرتم؛ سهرهراى ئه وهشى كه
خهفته تىكى زورم بو ئه خوارد. به خۆمم وت: ئهى هاوار،
چيم كرد لهو بهدبهخته!

وا بزانه ئه و داماوهم ترساند، ئه و بوونه وه ره
بهدبهخته ئه بيت بو كوى چووبيت، ئيستا له كوى بيت؟
خواى گه وره. تو بليى هيچى لى به سهر نه هاتبيت تا

ئىستا! ئەو شەھەش راي بورد و ئەو ھەر نەگە رايەوہ.
سەرلەبەيانى كە لە ژوورەكەم وەدەر كەوتم و خۆم كرد
بە ھۆلەكەدا، تەماشام كرد لەوئ راکشابوو، خەوى لى
كەوتووہ و سەرىشى لەسەر پلەى يەكەمى قادرمەكانى
ھۆلەكە دانابوو، خەرىك بوو رەق ھەلدەھات لە سەرمادا.
”چىت لى بەسەر ھاتووہ، ئىمىليان؟ خوا بىپارىزى!
ئەى لىرەدا چى دەكەيت، بۆ نەھاتووئتەتە ژوورەوہ؟“
ئىمىليان وەلامى دامەوہ و وتى:

”ئاستافى ئىقانىچ، تۆ چەند رۆژىك لەمەوبەر زۆر
توورە بوويت لىم، بە ھۆى ئەوہى تۆم جازز كرد، تۆش
پەيمانەت دا كە ئەگەر ئەمجارە بە سەرخۆشى بگەرئىمەوہ،
ئەبىت لە ھۆلەكە و لەسەر قادرمەكان بنوم. بۆيە من...
منىش... نەموئرا بىمە ژوورەوہ... ھەر لەبەر ئەوہ لىرەدا
لىى راکشام.“

بە دەنگىكى پر لە توورەيى و لە ھەمان كاتا پر لە
بەزەيىش، بە ئىمىليانم وت:

”باشترە بچىت كارىك بۆ خۆت پەيدا بگەيت، نەوہك
ئا لىرەدا دانىشىت و بىسوودانە لەم قادرمانە بروانىت!
”بەلام چ كارىك، ئاستافى ئىقانوئىچ؟“

نزیکى راستگۆ

که گویم لهم وهلامه ناقولایه ی ئیمیلیان بوو، وهخت
بوو له توورهبیدا شەق بەرم.
پیم وت:

هەى بەدبەخت، بۆ هەول نادەیت خۆت بە شتیکی
بەسوودەوه خەریک بکەیت، هیچ نەبیّت خۆت فییری
هونەری دروومان بکە. تەماشایەکی ئەو پالتۆیەى خۆت
بکە، که لەبەرتدایە! نەک هەر پرە له کون، بەلکوو بەکەلکی
ئەوهش نەماوه ئەو قادرمانەشى پی گسک بدەیت! هیچ
نەبیّت دەرزیهک هەلبگره و تۆزیک بیدوورەرەوه، خۆ
هیچ نەبیّت تۆزیک رەنگ هەلدهینیتەوه و پرووی ئەوهی
دەبیّت بلئی پالتۆم لەبەردایە. هەى بەدبەخت... هەى
سەرخۆشى نابوت... تۆ ئەلئی له مەخواردنەوه زیاتر،
هیچ شتیکی تر نازانیت لهم دنیاىە!

ئەزانى چى گەورەم، خۆزگەم لەوئ بوویتایە و ئەو
دیمەنەت بە چاوی خۆت ببینایە که پرووی دا! پاش
ئەوهی قسەکانم تەواو کرد، چوو دەرزیهکی دروومانی
هینا... من هەر بۆ خۆشى وام پی وت، بەلام ئەو
چارەرەشە بەراستی ترسا و ریک دەرزىی دروومانی
هینا، بۆ ئەوهی پالتاوه شرەکەى بدووریتەوه. بۆیە
پالتاوهکەى لەبەرى خۆى داکنند و دەرزیهکەشى بە
دەستەوه بوو هەولئ ئەوهی ئەدا دەزووهکە بکات بە

کونی دهرزییه که دا، دیمه نیکی زور پیکه نیناوی بوو، ئەگەر ئەتبینی چون چاوه کانی ورد ورده سوور هه لده گه ران و دهستی شی وهک شه قشه قه ده له رزی! زور هه ولی ئەوهی ئەدا ده زوو وه که بکات به کونی دهرزییه که دا، هه ر بووی نه ده چوو ه ناوه وه، سه ری ده زوو وه که ی به ده م ته ر ده کرد و له ناو په نجه کانی دا هه لی ئە سووراند و لووسی ده کرد و هه ولی ده دا بیکات به دهرزییه که دا، به لام ئەو داماو هه ر سه رکه و توو نه ده بوو، بووی نه ده کرایه ناوی، هه وه له کانی هه مووی بیسوود بوون! بویه فریی دا و له ژیریشه وه ته ماشای منی ده کرد.

به ئیمیلیانم وت:

”ئوه چی ئە که یت! من هه موو ئەو قسانه م ته نها بو خوشی پی وتیت، له بهر ئەوهی که میک تووره بووم لیت. ئەگەر به اتایه خه لک ئە مه یان ببینیایه، ئەوه له شه رمه زاریدا ئە مردم! واز له دروومان بهینه؛ خوا له گوناح به دوورت بکات! پیویست ناکات هیچ کاریک بکه یت، بهس تکایه، واز له گه وجیتی بهینه، هه روه ها له مرۆش به دواوه له سه ر قادرمه کان مه نو، بهم کارهت شه رمه زارم مه که!“

”به لام ده بییت چی بکه م، ئاستافی ئیقانیچ، خوشم ئە زانم من هه میشه مه ستم، ئە زانم که لکی کردنی هیچ کاریکم نییه! بروا بکه بهس به وه ناره حهت ده بم، که بیمه

هۆكاری تووره بوون و بیتاقه تیی توو... چونكه به راستی تو
كه سیكى به خشنده و دلوقانی.

له پر لیوه شینهه لگه راوه کانی که و ته له رزین و له
پرمه ی گریانی دا و فرمیسک به چاوه کانیدا جوگه له ی
به ست و به سه ر روومه ته زه ردهه لگه راوه کانی و ریشه
نه تا شراوه که یدا هاته خواره وه، فرمیسک له چاوه کانیدا
رانه ده وه ستا، هه ر فرمیسکیکی، هه لگری ئازاری پیاویکی
تیکشکاو بوو، که ده که و ته سه ر زه وی... ئیمیلیانه که م...
خوایه گیان! کاتیک به و شیوه یه بینیم، کسپه له جه رگمه وه
هات، ئەتوت خه نجه ر له دلم ده چه قینن.

”ئاخ، ئەهی پیاوی دلناسک؛ من هه رگیز بیر ناکه مه وه!
ئاخر کی بیر له شتی وا ده کاته وه! نه خیر، پیم باشه
به ته واوی وازت لی به ینم، چون ده ته ویت و خوت هه ز
ده که یه بژی، به و شیوه یه بژی، که دلخوشت ده کات.“

به لی گه وره م، ئیتر نازانم له مه زیاتر چی ماوه بیلیم!
بروام وایه پیویست ناکات چیرۆکه که م له مه زیاتر دریژ
بکه مه وه، چونکه چیرۆکه که هه مووی قسه ی بیمانایه، هیچ
سوودیکی نییه، مروّف بیهیوا ده کات. شته که هی ئەوه
نییه پیاو تاقه وشه یه کی تریشی تیا به فیرو بدات؛ هه ر بو
نمونه، گه وره م، بروام وایه خودی ئیوه ش ئاماده نین
چیرۆکی له م جوّره، دوو قرووشیشی پی بده ن، به لام بو

خۇم ئامادەم پارەيەكى زۆر بدەم بە چىرۆكگەلىكى لەم
جۆرە.

بروا بكن گەورەم، ئەگەر من پارەيەكى زۆرم
هەبووايە، نەمدەھىشت ھەرگىز ئەم شتە روو بدات!
گەورەم، ئەزانى چى؟ من دوو پانتۆلم ھەبوو، كە
قوماشەكەى چوارگۆشەى شىنى تىدا بوو... نەفرەتى خوا
لەو پانتۆلانە...

دوو پانتۆلى زۆر ناياب بوو... خاوەنزەويىەكى
دەولەمەند، كە بە ھۆكارى بازارگانى ھاتبوو بۆ ئىرە،
داواى پانتۆلەكانى لى كردم. منىش پانتۆلەكانم پى دا،
بەلام كاتىك چووم بۆ ئەوھى نرخی پانتۆلەكانم وەر بگرم،
پانتۆلەكانى بۆ گەراندەمەو، بەو بيانووهى پانتۆلەكان
تەسك بوون بە بەرى، بۆيە دايەو بەسەرما.

بە خۆمم وت: ئەم جلانە لە جۆرى پلەيەكن، زۆر
نایابن! ئەتوانم بىيەم بۆ بازارى كۆنەكە و بۆ ھەريەكىيان،
نزىكەى پىنج رۆبلم لى چنگ بكویت، ئەگەر بەو شىوہيەش
بۆم نەفرۆشرا، بە مقەست دەيانبىرم و پاشان دوو پانتۆلى
تريان لى دروست دەكەم بۆ ھەندىك خانەدانى "ست.
پترسبۆرگ،" ھەروەھا لەو سەرەپارچەيەشى كە لە دوو
پانتۆلەكە دەمىنیتەو، ھىلەكىكى بۆ خۆم لى دروست
ئەكەم. پىاوى ھەژار دەبىت ھەموو شتىك لە بەرچاوى
بكرىت و حساب بۆ ھەموو شت بكات!

له و کاته دا رووی دا، که ئیمیلیان له وپه ڕى بیزارى و نارەحه تیدا بوو، ڕۆژى یه کهم ته ماشام کرد نهى خوارده وه، ههروه ها ڕۆژى دووهم و سیههه ميهش به هه مان شيوه هه ر نهیخوارده وه، زۆر په ست و غه مگین بوو. به خۆم وت: ”رهنگه ئه م هاوړی به دبه خته م یان له بهر بیپاره یییه ناخواته وه، یاخود له کۆتاییدا هۆش خۆى هاتۆته وه و گوئی له ویزدانى خۆى گرتووه و ویزدانى پى وتووه چیتر به سه! رهنگه به م شيوه یه ڕیگه ی راستى دۆزیبیته وه!

به م شيوه یه، گه وره م، بۆ ئه وه ی ئه م چیرۆکه دريژه تان بۆ کورت بکه مه وه، ڕیک له و کاته دا جه ژن هات، منيهش ئه و ئیواره یه بۆ نوێژخویندن رووم کرده که نیه سه یه ک. کاتیک گه ڕامه وه، ئیمیلیانم بینى وه ک به گزاده یه ک به سه رخۆشى له نزیک په نجه ره که وه لى دانیهشتووه و وه ک دارى بى، ته واوى جهسته ی ده له رزی.

له دلى خۆمدا وتم: ”ئه ها! که واته هیه چ نه گۆراویت، چۆن بوویت هه ر وایت.“

ڕۆشتم بۆ لای سندوقى که لوپه له کانم، تا ئه و شته ده ر به ینم، که پيوستم پى بوو. سه یرم کرد! پانتۆله کانی تیدا نه ما بوو. ئه ملام دا به یه ک، ئه ولام دا به یه ک، پانتۆل له هیه چ شوینیکدا نه بوو! دواى ئه وه ی ته واوى ماله که م پشکنى، به لام پانتۆل له هیه چ جیگه یه ک نه بوو ئه توت

زەوى قوتى داوہ! دواچار گەشتم بەو بېروايەى پانتۆلەكان
 ديار نەماون، بەلام چۆن ديار نەماون، نازانم! لەو كاتەدا
 خەنجەريان لى بدامايە، بە خۆمم نەدەزانى. خيىرا چوومە
 ويزەى پيرىژنەى داماو بۆ سەركۆنەكردن و لۆمەكردنى
 ئەو داماو، لەسەر ديارنەمانى پانتۆلەكان، لە كاتىكدا
 ئيميليانىش لەوى بوو، سەرخۆشيبەكەى بەلگە بوو
 لەسەر تاوانبارىي ئەو، بەلام بە شىوہيەك لە شىوہكان
 هيچ گومانىكم لەو نەكرد. چونكە ھەر بەراستى ئەقلم
 نەيدەبىرى ئەو كاريكى لەو جۆرە دەرھەق بە من بكات!

پيرىژنى داماو وتى:

”بۆ خاترى خوا، پياوى بەرىز، ئاخىر پىم نالىيت من
 پانتۆلى پياوانەم بۆ چيبە! ئايا ئەتوانم لەبەرى بگەم؟ من
 خۆشم چاكەتىكم چەند رۆژىك لەمەوبەر ديار نەماوہ.
 بېروا بگەن من هيچ شتىك لەبارەى ئەم رۆوداوہوہ
 نازانم.“

پىم وت:

”ئايا هيچ كەسىك ھاتوہ بۆ ئىرە؟“

پيرىژن وتى:

”كەس نەھاتوہ، من تەواوى كات لە مالەوہ بووم.
 تەنھا ھاورىكەت نەبىت، كە بۆ چەند ساتىك رۆشتە

دهرهوه و پاشان هاتهوه و لیڤه دانیشته! ئهوه خۆیهتی،
بوچی پرسیاری لی ناکهیت؟“

ئیمیلیان، ئایا به هۆی هیچ هۆکاریکهوه نهبووه، یان
به هۆی ههرشتیکهوه رووی دابیت، که پانتۆلهکان له
سندوقهکهدا دهه بکهیت؟ بهتایبهتی ئهوه دانهیهیان، ئهگهر
بیرت مابیت، که بو خاوهنزهوییهکهه دروست کردبوو؟“

ئیمیلیان وتی:

“نهخیر ئاستافی ئیقانیچ، من دهستم بو نهبردوون.”

بهخۆم وت:

“باشه ئهه دوو پانتۆله چییان لی هات؟“

سههرلهنوی دهستم کردهوه به گهراڤان، بهلام بیسوود

بوو، چونکه نهمتوانی بیاندۆزمهوه!

ئیمیلیانیش له شوینهکهی خۆی، نزیک پهنجهرهکه،

دانیشتبوو، گیانی ئهلهرزى.

لهسهه چۆک لهپیش صندوقهکهدا دانیشتبوو، ریک له

بهردهم ئهوه. لهپهراڤاوم خسته سهه ئیمیلیان و تهماشام

دهکرد، له کاتیکدا ئاگای له من نهبوو لیی دهروانم.

به خۆم وت: “خۆیهتی،” ئهمه ههر کاری ئیمیلیانه،

لهو زیاتر کهس ئهه کارهه نهکردووه. دلم خهریک بوو

ئاگرى تى بەر دەبوو، پووخسارم سوور ھەلگە پابوو.
رېك لەو كاتەدا ئىمىليان سەرى ھەلبېرى و تەماشاي
كردم، ھەستى كرد گومانم لىيەتى.

وتى:

”نا، ئاستافى ئىقانىچ، من پانتۆلەكانى تۆم نەبردووه.
رەنگە وا بىر بکەيتەو، كە من پانتۆلەكانم بردووه... بەلام
بروا بکە من نەمىردوون.“

”باشە ئىمىليان، پىم بلى ئەم پانتۆلانە بو كوى چوون،
وا لەپر ديار نەمان؟“

”نا، ئاستافى ئىقانىچ، من ھەر نەمىنيون...“

”چى دەلى ئىمىليان، مەگەر رېى تىدەچىت ئەم
پانتۆلانە ھەرلەخۆيانەو و ن بووبن؟“
”بو نا، ئاستافى ئىقانىچ، لەوانەيە...“

دواى ئەوھى گويم لەم وەلامانەى ئىمىليان بوو، يەك
وشەى تر چىيە بە خەسارم نەدا لەگەلیدا. ھەستامە سەر
پى و سەرى سندوقەكەم کلۆم دا، دواى ئەو، گلۆپەكەم
داگىرساند، دانىشتم و دەستم بە كارکردن كرد. خەرىكى
چاكدردنەوھى ھىلەكىك بووم بو فرمانبەرىكى مىرى،
كە لە نھۆمى خوار خۆمان، لە بالەخانەكەدا دەژيا. بەلام

به شیوهیه کی زور ترسناک نیگه ران بووم، زور ئەترسام
ئەم هیلەکش وهک پانتۆله کان له پر سه رنگوم بیت و
پسه کهم بکاته وه به خووری، که بیرم لی ده کرده وه،
دلم ده گوشرا، سینهم له توور هیدا خه ریک بوو ئاگری
تی بهر ده بوو. ئیمیلیان ههستی بهو توور ه بوونه قوولهی
ناخم ده کرد.

گه ورهم، هه میشه بهم شیوهیه یه، کاتیک پیاو ههست
به تاوان ئەکات، هه میشه پیشوهخت ههست به روودانی
کاره ساتیکی گه وره دهکات، که به سه ریدا دیت، هه ر وهک
چون بالنده پیشوهخت ههست به روودانی زریان دهکات.

له ناکاو ئیمیلیان دهستی پی کرده وه:

”ئه زانیت، ئاستافی ئیقانیچ؟ ئەمرۆ پزیشکه که
هاوسه رگیری له گهل خیزانی گالیسکه وانه که کرد، که
ماوهیه کی کهم بهر له ئیستا کوچی دوایی کرد...”

تهنها ته ماشایه کی ئیمیلیانم کرد، به لام به شیوهیه کی
ئاسایی نا، به لکوو به شیوهیه ک، پر له رق و توور هیی، به
شیوهیه ک، یه کسه ر تیگه شت: چاوم لی بوو له شوینی
خوی ههستا و روشته لای ته خته خه وه که ی و وهک ئەوهی
له شتیکی ونبوو بگه ریت، دهستی کرد به گه ران. منیش

سهرنجم ئەدا. بەم شیۆهیه ماوهیهکی درێژ دەستی بە
پشکنین کرد، لەو کاتەشدا که خەریکی ئەم پشکنینە بوو،
لەژێر لیۆهوه هەر خەریکی منجەمنج بوو. بە بەردەوامی
ئەم قسانە ی دووبارە دەکردهوه: باشە ئەبیت چیان لی
هاتییت؟ بە شیۆهیهک دیار نەماون، وەک ئەوهی شەیتان
دزیبنی!

چاوه‌ری بووم بزانی بەکوی دەگات؛ چاوم لی بوو
ئیمیلیان کهوتبووه سەر چۆک و ژیر تهخته‌خه‌وه‌که‌ی
دەپشکنی. نەمه‌توانی چیتەر له‌مه زیاتر خۆم رابگرم.

پیم وت:

”سەیری ئیره بکه ئیمیلیان، کیشەت چیه؟ بو
کهوتوویتەتە سەر چۆک و ژیر تهخته‌خه‌وه‌که ئەگەریت؟“
”بو پانتۆله‌کان ئەگەریم لەژیر تهخته‌خه‌وه‌که، ئاستافی
ئیقانیچ. رەنگه له‌ویدا بیت، یاخود له جیگه‌یه‌کی تر.“

ئەزانی گەورەم، بەوپەری پەستییه‌وه پیم وت:
”بەلام چ شتیک وات لی دەکات بەم شیۆهیه خۆتان
بخەنە نارەحەتییه‌وه و گرنگی بە پیاویکی بەدبەختی وەک
من بدەن و ئەژنۆکانی خۆتان له پای هیچ پیس بکه‌ن؟“
”بەلام ئاستافی ئیقانوئییچ... من... مه‌به‌ستم هیچ نەبوو...
تەنها پیم وا بوو ئەگەر بەباشی بۆی بگەرین، رەنگه له

شوینیکی ئەم ژوورەدا بیدۆزینەوہ.

”ئەم! تەنھا یەك خولەك گویم بۆ رادیرە، ئیمیلیان!“

”چی، ئاستافی ئیقانیچ؟“

”ئایا ھەر بەراست، توو زۆر بەسادەیی ئەو پانتۆلانەت
وہك دزیکى چەپەل نەدزیوہ و ئیستاش ئا بەم شیوہیہ
خزمەتم دەکەیت، لەبەر ئەوہی نان و نمەکت کردووم.“

”تا ئەو رادەییہ لێی توورە بووم، گەرەم“ کاتیک
ئەمبینی لەسەر چۆکەکانی کەوتووہ و ژیر تەختەخەوہ کە
ئەگەریت بۆ شتیک، کە خووشی لێی یەقینە لەو شوینەدا
نییە.

”نەخیر ئاستافی ئیقانوچیچ.“

بۆ ماوہییەکی زۆر بە راکشاوی لەژیر تەختەخەوہ کەدا
راکشابوو. لەپەر لەسەر ئەژنۆکانی لەژیر تەختەخەوہ کە
ھاتە دەری و لە بەردەمدا راوەستا... تەنانەت ئیستاش
ئەو ساتەم ھەر لە بەرچاودایە، ئەلێی ئیستا پرووی داوہ...
پرووخساری بە شیوہییەکی ترسناک زەرد ھەلگەرپابوو،
بە شیوہییەک، کاتیک مروۆئیک ھەست بە تاوان بکات لە
ناخی خویدا.

به دهنگىكى تاساو و له رزوكه وه پىي وتم:

"نا، ئاساتافى ئيقانيچ، من پانتۆله كانى تۆم نه بردووه."

هه موو جهستهى وهك شه قشه قه ده له رزى، ده ستهى
له سهر سنگى دانابوو، ئەم به راستى ديمه نه منى ترساند
ته نانه ت نه متوانى له شوينى خۆمدا، كه له نزيك
په نجه ره كه وه دانيشتبووم، جووله بكه م.

به لى، وه لامم دايه وه:

"زۆر باشه ئيميليان، با واز له و باسه بهينين، من
داواى لىبووردنت لى ده كه م، تكايه بمبووره ئەگه ر به
شيويه كى كه وجانه په نجهى تۆمه تم ئاراستهى تۆ كرد.
"نه فره ت له پانتۆل. ئيمه به ونبوونى ئەو پانتۆلانه
نامرين. سوپاس بو خودا، هيشتا ده سته كانمان له كار
نه كه وتوووه، پيوستيشمان به وه نيه ده ست له كه س
پان بكه ينه وه، ئەتوانين به رده وام بين له ژيان كردن و به
ئاره قهى ناوچه وانمان رۆزى خۆمان په يدا بكه ين..."

ئيميليان له به رده ممدا به پيوه راوه ستابوو، بو
ماويه ك گويى بو شل كردبووم، پاشان دانيشت، ته واوى
ئهو ئيواره يه له شوينى خوى جووله ي نه كرد، ريك

دزیکى راستگو

له په يکه ريکى بيگيانى ده کرد، له ناو خویدا رڼوچووبوو. کاتيک چوومه سهر جيگه که، راکشام بو ئه وهى بخه وم، ئه و هيش تاش هر له هه مان شوينى خوى دانيش تېوو. سهر له به يانى که به ئاگا هاتم، ته ماشام کرد ئيميليان له سهر زه وييه که به رووتى خه وى لى که وتېوو، ته نها پالتوکى له خوى ئالاندېوو، له سهر مادا خوى له ناويدا گرموله کردېوو. هه ستم کرد ئه و به دبه خته هينده به قوولى هه ستمى به ئازارى ويژدان کردېوو، که زاتى ئه وهى نه کردېوو بچيته سهر ته خته خه وه کهى بنويت.

به لى، گه وره م، له دواى ئه و رڼوژه وه، به شيوه يه کهى زور ترسناک خو شه ويستيم بو ئه و پياوه نه ما، ته نانه ت من رڼوژانى سهره تاش هر خو شم نه ده ويست. زور رقم لى ده بو وه وه. وا هه ستم نه کرد بو نمونه، که کورى خو م دزى لى کردووم. به راستى وا هه ستم نه کرد کورى خو م ئازارى رڼو حى داوم و هه ستمى کوشنده ي پى به خشيو م. به خو م ئه وت: ئاخ، ئيميليان، ئيميليان!

به لام گه وره ي به ريز، ئه زانى ئيميليان چى کرد؟ بو ماوه ي دوو هه وتووى ته واو سهرى له مه ي خوار د نه وه هه ل نه گرت، به يانى ئه چو وه ده ره وه، هه تا شه و ده گه رايه وه وه ک ئالو وده بو ويه ک خه ريکى مه ي خوار د نه وه بوو. له ماوه ي ئه و دوو هه وتو وه دا،

وشەيەكيش چىيە لە زارى دەر نەھات. ھەستم ئەكرد
 ئازارىك رۇحى ويران دەكات. ئەيخواردەو، بۇ ئەوھى بىر
 و ھۆشى خۇى بىئاگا بكات و لە ئازارەكانى خۇيدا نقوم
 بىيت. لە كوتاييدا ئىمىليان دەستى لە خواردنەو ھەلگرت.
 ھەستم كرد ھەرچى پى بوو، لە مەيخواردنەو ھەدا بە فيرۇى
 داوھ و ھىچى بە دەستەو ھەماوھ تا قۇدكاي ترى پى
 بكرىت... ئا بەم شىوھىە بوو. بىرمە لە نزيك پەنجەرەكە
 دانىشتبوو. لە بىرمە بەو شىوھىە بە بىدەنگى نزيكى سى
 دانە رۇژى تەواو لەو شويىنەدا دانىشتبوو بى ئەوھى
 قسەيەكى لە زار بىتە دەرى؛ بەلام لەناكاو بىنيم دەگريا؛
 لەويدا دانىشتبوو دەگريا، بەلام چ گريانىك! چاوەكانى
 ئەتوت كانىيە، گەورەم، تەنانەت ھەستم كرد كە خۇشى
 ھەست بەوھ ناكات، كە فرمىسك لە چاوەكانىيەو ھەك
 لىزمەباران تىنۆكتنۆك دەكەونە خوارەوھ. بە شىوھىەكى
 زور كەساس دەگريا.

ئاي چەند دلەھژىنە و ئازار بەخشە گەورەم، بىنىنى
 گريانى پياويكى بەتەمەن، بىھىتنە بەرچاوى خۇتان،
 پياويكى بەتەمەنى ھەك ئىمىليان، لەناو خەم و ئازاردا بەو
 شىوھىە بەكول بگري و فرمىسك لە چاوە كزەكانى بىتە
 خوارەوھ.

”كيشهت چييه ئيميليان؟“

له نووكى پييه وه ههتا توقه سهري تهواوى جهستهى وهك شهقشهقه دهله رزى. له دواى ئه و روزه وه كه پانتوله كان ديار نه مابوون، يهك وشهش چييه له زارم دهه نه هاتبوو به رامبهري.

وتى:

”هيچ نيه... ئاستافى ئيقانيچ.“

”بيقه زابيت، ئيميليان! نايه ويت ئاوا له خوت بكهيت، ئه وهى روست، روست. پياوى باش، هينده له دلى مه گره!“

زور ههستم به په ژاره ده كرد به رامبهري.

”ته نيا ئه وه يه... ههز ده كه م شتيك بكه م... ئاستافى

ئيقانيچ... پيم خوشه كاريك بكه م“

”به لام چ جوره كاريك، ئيميليان؟“

”هيچ جياوازيه كي بو من نيه... گرنه نيه چ جوره

كاريك بيت، ته نها ئه مه ويت كاريك هه بيت، هه ر وهك چون

پيشتر هه مبوو چووم بو لاي خاوون كاره كه ي پيشووم،

داوام لى كرد. جوان نيه بو من به م شيوه يه بيم به

بارگراني به سه رته وه، ئاستافى ئيقانوفيج، ئه گه ر كاريك

دهست بكه ويت... ئه وه هه موو شتيكت بو ده گيرمه وه...“

ته نانهت نرخى ئه و خوار دنه شى كه پيت به خشيوم...“

”به سيكه ئيميليان، به س! ئه م قسه هه ليتوپه ليتانه چييه

دهيانلّيت؟ گریمان با وای دابنّین تو گوناھیکیشْت ئەنجام
داوہ؛ زور باشه، چیتر ھەموو شت کوتایی پی ھاتووہ!
ئەوہی رابرد، رابرد، ھاوری گیان! تکایه با چیتر باسی
ئەو بابەتە نەکەین. ھەر وەک پیشوو، چۆن بەیەکەوہ
ئەژیاين، با بژین. ھەر وازانە ھیچ رووی نەداوہ!

”نەخیر ئاستافی ئیقانیچ... رەنگە تو تا ئیستاش ئەو
بابەتەت ھەر لە مێشکدا بیّت... بەرامبەر بە من، لیم
یەقینە ھەر پیّت وایە من پانتۆلەکانی تۆم دزیوہ... بەلام
من پانتۆلەکانی تۆم نەدزیوہ.“

”زور باشه، ئیمیلیان تو راست دەکەیت. ریک کەوتین
تکایه ئەم بابەتە لەبیر خۆت بەرەوہ، چونکە من لەبیر
خۆم بردەوہ!“

”نەخیر، ئاستافی ئیقانیچ... تازە من ناتوانم لەلای تو
بژیم... ئەبیّت بمبووریت، ئاستافی ئیقانیچ.“

پیم وت:

”بئى بەلا بیّت، ئیمیلیان، چ کەسیک لیرە بیزاری
کردوویت، یان ھەولێ داوہ لەم مالا دەرت بکات؟ ئایا من
کاری لەم شیوہیەم کردووہ بەرامبەرەت؟“

”نا... بو من جوان نییە چیتر لەمە زیاتر میواندارییەکەت
خراپ بەکار بەینم، ئاستافی ئیقانیچ؛ باشترە برۆم.“

بینیم ھەر بەراستی لە شوینی خۆی ھەستایەوہ و
پالتۆکەى یا بە شانیا... ھەستی بە گوناح دەکرد، یابووی

لە كەللەي بىرۋات، ھەرۋەھا شتەكانى كۆ كىردەۋە.
بەلام بۇ كۆي دەپۋىت، ئىمىلىيان؟ بۇ تۈزىك بىر
ناكەيتەۋە، ئاخىر چ شۆيىنىك ھەيە تۆ بۆي بچىت؟
نا... ئاستافى ئىقانىچ، باشترە بۇ من بىرۋم، ھەول
مەدە بەرم پى بگىت، بە خوداتان ئەسپىرم، ئاستافى
ئىقانىچ... لەپر لە پىرمەي گىراني دا و ھۆنھۆن فرمىسك
بە چاۋەكانىدا جۆگەلەي بەست... ”وا باشترە ئاستافى
ئىقانىچ، چونكە من ئەزانم تۆ زۆر ھەلسوكەوتت لەگەل
من گۆراۋە، ئەو ئاستافىيەي جاران نىت، كە پىشتر
بوۋىت.“

وتم:

”بۇ وا گومان دەبەيت، كە من گۆراۋم و ۋەك پىشتر
نىم؟ بىرۋات بىت، من نەگۆراۋم، ھەر ۋەك پىشترم.
ئەۋە تۆيت گۆراۋىت، ۋەك مىندالئىكى گەمژە ھەلسوكەوت
دەكەيت. دلىيا بە ئەگەر بىرۋىت بەتەنھا بىت، لەناو
دەچىت، ئىمىلىيان.“

”نا، ئاستافى ئىقانىچ... تۆ بەم دوايىيانە، پىش، ئەۋەي
لە مال دەر بچىت، دەرگاي سندوقەكەت كلۆم دەكەيت.
كاتىكىش ئەمە ئەبىنم، ئاستافى ئىقانىچ، ھەردوو چاۋم
پر دەبىت لە فرمىسك... چونكە ئەزانم چىتر تۆ ھىچ
متمانەيەكت بە من نەماۋە لەم مالەدا... بۆيە تكات لى

نه كه م، رى له روشتتم مه گره، چونكه نه مه باشته بو
ههردوو كمان، ئاستافى ئيقانيچ، داواى به خشينت لى ده كه م،
نه گهر له م ماوه يه ي به يه كه وه ژياوين، ئازارم دا بيت يان
بوو بيتم به نهرك به سه رته وه.

به لى، ئا به م شيويه ئيميليان ماله كه ي به جى
هيشت، گه وره م. روژيك چاوه روانم كرد، روژيكى
تريش... به خومم وت: رهنگه نه م ئيواره يه بگه ريته وه...
به لام نه گه رايه وه. روژى سييه ميش تپه رى و نه وه هه
نه گه رايه وه. ترسام، نيگه رانى سه رتاپاى بير و هوشمى
گرته وه. ته نانه ت وام لى هاتبوو نه نانم بو نه خورا، نه
ئاوم بو نه خورا يه وه، ته واوى شه وه كانيش له سه ر جيگه كه م
را ده كشام، به لام خه ويش له چاوه كانم تو رابوون. نه وه
پيا وه به ته واوى له په لوپوى خستبووم! روژى چواره م
ده ستم كرد به گه ران به شوينيدا. مه يخانه نه ما سه رى
پيا نه كه م، به وه هيوايه ي له يه كيك له وه مه يخانه نه دا
بيدو زمه وه. هه ركه سيكم به رچاو بكه وتبا، سو راغى
ئيميليانم لى ده كرد. كه س نه ما پرسيارى لى نه كه م! به لام
ئيميليان له هيچ شوينيك نه دهنگى هه بوو نه رهنگ، وهك
نه وه ي زهوى قوتى دا بيت. به خومم وت:
رهنگه له شوينيك به سه رخوشى كه وتبيت و گيانى

سپاردبیت هر وهک سهگیک چون له ژیر په ژینیکدا
 لیره ولهوی له تینویتی و برسیتیدا گیان ده سپیریت...
 به جهسته یه کی تیکشکاو و نیوه مردوو، بی هیوا
 ده گه رامه وه بو ماله وه. بریارم ده دا سه رله به یانی روژی
 دواتریش خو م ناماده بکه م و جاریکی تریش به شوینیدا
 بگه ریم، به و هیوایه ی بیدوزمه وه... نه فره تم له خو م نه کرد
 که هیستم نه م گه مژه یه به پیی ویستی خو ی له م ماله دهر
 بچیت. به لام نزیکى چیشته نگاوی روژی پینجه م "که نه و
 روژه روژی جه ژن" بوو. گویم له جیره جیری دهرگا که
 بوو... به لام کی بینم له ئیمیلیان زیاتر! به لام له ژیر چ
 بارودوخیکدا! رووخساری به شیوه یه کی ترسناک شین
 هه لگه رابوو، قژی ئالوزکاو و خو لاوی بوو. وهک نه وه ی
 له سه ر شه قامه کان نوستبیت؛ هینده لاواز بوو، شیوه ی
 دارحه یزه رانی گرتبوو.
 "پالتاوه شر و هه ژارانه که ی له به ری خو ی دا که ند،
 چوو له سه ر سندوقه که م دانیشت و به شیوه یه ک، که
 هه ستم به زه لیلی ده کرد له رووخساریدا، که وته روانین
 لیم. به لی گه وره م، زور دلم خو ش بوو به گه رانه وه ی،
 به لام لیشتان ناشارمه وه، که له ناخیشه وه هه ستم به
 ئازاریکی زور ده کرد، نه توت دلم له سینهم دهر ده هیئن.
 نه زانی گه وره م، نه گه ر من وهک نه و به دبه خته م لی
 به سه ر به اتایه، نه وه وهک سه گیک له سووچیکدا بوخوم

كزۆلەم دەكرد تا بۆخۆم ئەتۆپىم و ھەرگىزىش ئامادە
نەدەبووم بگەرېمەو ھە بۆ شوينىك، كە پىشتر بەجىم
ھىشتىت... بەلام ئىمىليان چوونكە ھىندە مروڧىكى سادە
بوو، گەرپايەو...

بە شىوھىەكى سروشتى زور سەختە بۆ مروڧ، كە
پىرەپياويك ببىنىت لە ھەا بارودۇخىكدا. دەستم كرد بە
لاواندەوھى و ھەولم دا بە ھەر رېگەيەك بىت، ئاسوودەى
بكەم.

بەلى، پىم وت:

”ئىمىليان، كاريكى باشت كرد گەرپايتەو، زور
خوشحالت كردم. ئەگەر تۆزىكى تر درەنگ بگەوتىتايە،
ئەو ھەمنت لىرە نەدەبىنى، چوونكە خۆم ئامادە كردبوو
سەرلەنوئى لەشوونت بگەرېم. ئەى بەراست، برسيت نىيە؟
ھىچت خواردووھ؟“

”نام خواردووھ، ئاستافى ئىقانىچ.“

گومانم كرد لەوھى نانى خواردبىت. بۆيە پىم وت:

”بەراست، نانت خواردووھ؟ گوى بگرە ھاورى گيان...
ھەندىك شورباى كەلەرمى دويىنى ماو، خواردنىكى خراپ
نىيە، ھەندىك گوشتىشى تىدايە... بگرە ھاورى گيان،

ئەمەش ھەندىك نان و توزىك پياز... فەرموو دەست بىكە
بە خواردىنى، با توزىك ھىز بىنئىتەو بە بەرتدا.
ئەزانى كەورەم، كاتىك خواردىنەكەم خستە بەردەستى،
ھىندە بە تامەزرۇبىيەو ھە خواردىنەى ئەخوارد...
يەكسەر پەيم بەو بەرد، كە پىدەچوو ماوھى ئەو سى
رۇژەى پىشوو، دەمى لە خواردىنەو نەدائىت و لە برسە
خەرىك بوو بەمرىت... ئەم بىزووكرىنەم لىم بىنى، بۆم
دەر كەوت برسىتى پالى بەم كۆلەو نەو بەرپىتەو
بۇ لام. كە دەمبىنى، زۆر زگم بە ھالى دەسووتا. برىارم
دا دەستبەجى بچم بۇ دوكانى مەيفرۇشىيەكەى نزىكمان
و ھەندىك قۇدگای بۇ بەنىم و ھەرچونىك بىت، توزىك
ژيانى تى بەگەرپىنمەو و دوای ئەو ھەش، ئاشتى دەكەمەو...
پىشى ئەلىم ھىچ شتىكم لە دلدا نەماو بەرامبەرى. بەم
شىوھىە چووم قۇدكام ھىنا.

وتم:

”بگرە ئىمىليان، وەرە با بەخۇشى يەكەو پىكەكانمان
ھەلدەين، بەخۇشى جەژنەو... وەرە با بخۇينەو... ئەمە
سەرلەنوى شادىت بۇ ئەھىنئىت، ھاورى گيان!”

ئاگام لى بوو چلىسانە دەستى برد بۇ پەرداخەكە
و وىستى پەرداخەكەم لى نزىك بىكەتەو، بۇ ئەوھى
پىكىكى بۇ تىبكەم... پىكىكم بۇ تىكرىد، وام گومان برد،

ھەر پىكە قۇدكاكەم بۇ تىكرد، يەكسەر ئەينىت بە
سەريەوۋە و قەترەى لى ئەبرىت. بەلام زور سەير بوو،
پەرداخەكەى بەرز كردهوۋە و نزيكى لىوۋەكانى كردهوۋە
و دوودل ديار بوو لەوۋەى بيخواتەوۋە يان نەيخواتەوۋە!
دەستبەجى پەرداخەكەى لەسەر مېزەكە دانايەوۋە، بى
ئەوۋەى بيخواتەوۋە و بەپەلە دەستىشى كىشايەوۋە دواوۋە

”چى بوو ئىمىليان، بۇ ناخۆيتەوۋە؟“

”نا، ئاستافى ئىقانىچ... شتى وا ناكەم.“

”نايخۆيتەوۋە“

”ئاخر... من، ئاستافى ئىقانىچ، پىم وا بىت... چىتر

ناخۆمەوۋە... ئاستافى ئىقانىچ.“

”ئەمە شتىكى زور باشە كە بريارت داوۋە نەخۆيتەوۋە،

ئىمىليان... بەلام لەوۋە تىنەگەيشتم، كە ئايا ئەتەوۋىت بۇ

ھەمىشە نەخۆيتەوۋە يان ھەر ئەمرو؟“

ئىمىليان بىدەنگ بوو و وەلامى نەدامەوۋە. ھەر دواى

تۆزىك، بەوردى تەماشام كرد، بىنيم سەرى خستە ناو

ھەردوو دەستىەوۋە، منىش لىم پرسى:

”ھەست ئەكەم دۆخت زور باش نەبىت ئىمىليان؟ ئايا

نەخۆشيت؟“

”بەلى... ئاستافى ئىقانوۋىچ، ھەست ناكەم باش بم، من

نە خوشم.

ھاو كارىم كرد بو ئوھى بىخەمە سەر تەختە خەوھەكەى
و كەمىك پشوو بدات. بىنىم، ئو داماوہ بە راستى بوو،
دوخی تەندروستى بىئەندازە خراپ بوو، سەرى ئەتوت
تەنوورە ئەسووتىت، تەواوى جەستەشى ئەلەرزى، تايەكى
زور ترسناكى ھەبوو. تەواوى ئو رۆژە لەپالەوہ دانىشتم.
سەرلەئىوارە تەماشام كرد، تەندروستى لەپىشتر زور
خراپتر بووہ. ھەندىك شەرابى كەفاس و تۆزىك كەرە
و ھەندىك پىياز لەگەل ھەندىك وردەناندا تىكەلم كرد و
ژەمەخۇراكىكم لى دروست كرد.

پىم وت:

"فەرموو ئىمىليان، ھەندىك خۇراک بخۆ؛ بەلكوو
تەندروستىت باشتر بىت!"

بەلام ئو تەنھا سەرى نارازىبوونى بو جوولاندم و
وتى:

"نا، ئاستافى ئىقانىچ، ئەمرو دلم ھىچ نابات، نانم بو
ناخورىت."

ھەستام چام بو ئامادە كرد. ئو پىرىژنە داماوہ شم
خستبووہ نارەھەتییەكى زورەوہ، ئاخر ئو بەدبەختە

خوښی ته ندروستی باش نه بوو، مه به ستم خاوه نماله که م
 بوو، نه وهی به شیک له ژووره که ی به کری پی دابووم.
 به لام ئیمیلیان، ته نانهت چایه کشی قبول نه کرد.
 دوخی باش نه بوو، له وه دهرسام زور له مه
 خراپتریشی لی بیت.

رؤژی سییه م تیپه ری، ئیمیلیان بارودوخی هه ر به ره و
 خراپی دهرؤشت. بریارم دا بچم پزیشکیکی بو به نیم،
 تا ته ماشایه کی بارودوخی ناله باره که ی ئیمیلیان بکات.
 پزیشکیکی ناسیاوم هه بوو به ناوی (کوستوپراقوفا)، نه و
 کاتانه ی که هیشتا له دوایین شوینی کارکردنم ده ژيام
 چاره سه ری ده کردم. پزیشکه که هات، پشکنینی بو هاورئ
 هه ژاره که م کرد و ته نیا وتی:

”نه م نه خوښه ته ندروستی زور خراپه... من ناتوانم
 هیچی بو بکه م، پیویستیش ناکات دووباره بنیریته وه
 به شوینمدا، چونکه نه م نه خوښه لیبوتته وه، هیچ ئومیدیکی
 دلخوښکه ر نییه بو نه وهی به زیندووی بمینیتته وه... به لام
 به هه رحال، نه توانیت هه ندیک دهرمانی پی بدهین، نه ویش
 به پیی نه وهی خو م بو ی دهنووسم.“

به لی، له راستیدا من نه و دهرمانه ی پزیشکه که ی
 ناسیاوم بو ئیمیلیانی نووسی، هه ر پیم نه دا. چونکه زانیم

پزیشکه که تهنها له بهر دلی من ئەو دەرمانانەى نووسى،
چونکه خوڤى ئەيزانى هيچ سوودىكى نيه.

له کاتيکدا رۆژى پينجه م هات. ئيميليان له بهرده م
راکشابوو، دواه ناسه کانى خوڤى له م ژيانه دا ئەدا،
گه وره م. من له نزیک په نجه ره که وه دانيشت بووم، هه نديک
کارى دروومانيم هه بوو، خو م به وه وه خه ریک کرد بوو.
پيره ژنه کهى خاوه نماليشم ئاگردانه کهى گر دەدا.
هه رسيکمان بيده نگ بووين.

دلم له ئازارى بينينى ئيميليان له و بارودوخه بيهيوايه دا
ئه کولا. هه رچه ند ئەو جه سته وشکه له يم ئەبينى، وام وينا
ده کرد کورپى خو م و خه ریکه له ده ستي ئەده م. ئەمزانى
ته واوى ئەو کاته ئيميليان چاوى له چاوه کانم برى بوو:
تیبينى ئەوه م کرد، ئەيه ویت شتيکم لا بدرکينيت، به لام به
رووى خویدا ناهينيت، من هه ره له سه ره تاي ئەو رۆژه وه
که گه رايه وه، هه ستم به چاوه کانى کرد بوو، که ئەيه ویت
شتيکم لا بدرکينيت. به لام هه ستم ئەکرد ناویريت ئەو
شته م پى بلیت. له کوتاييدا ته ماشام کرد، بينيم چاوه کانى
له سه ره من ناترووکينيت. به لام کاتيک چاوه کانى هاته
ئاستى چاوه کانى من، راسته وخو چاوه کانى خوڤى له
خواره وه برى.

”ئاستافی ئیفانیچ!“

”بهلی، ئیمیلیان؟“

”ئایا ئەگەر ئەم پالتویەکی من ببرییت بۆ بازاری
کۆنەکه، بە بروای تو چەندیک دەکات، ئاستافی ئیفانیچ؟“
بهلی، پیم وت:

”له راستیدا زۆر دلنیا نیم، ئیمیلیان، بهلام ریی
تێدهچیت نزیکهی سی رۆبلیک بکات.“

ئەمەم تەنها له بهر دلی ئیمیلیان وت، بۆ ئەوهی ئەم
بوونەوهەرە دلسافه بهو قسهیه ئاسووده بکههه؛ له راستیدا
ئەگەر ئەم پالتو شرهه ببردایهته بازار، ههه باسی
فرۆشتنیشیم نهکردایه و خههکی به دهستمهوه بیانینایه،
تیر پیم پێدهکهنین، جا وهههه ئەگەر بههاتییه بمووستایه
شتیکی ئاوا بیکههک و شرهیهکی دراوی ئاوام بفرۆشتایه.
ئیمیلیان کهوتهوه قسهکردن وتی:

”بهلام من پیم وایه توژیک زیاتریشی پی بدهن،
ئاستافی ئیفانیچ، چونکه ئەو قوماشهه ئەم پالتویهه لی
دروست کراوه، قوماشی کهتانه، ئیتر چون خههک ههه
ناکات زیاتر له سی رۆبلیشی پی بدات؟“

وتم:

”نازانم ئیمیلیان. بهلام ئەگەر بهراستی بتهوویت
بیفرۆشیت، ئەو کاته بهدلنیاپییهوه ئەبییت له سههههتادا

داواى نرخىكى زياتر بکهیت.“
ئيمیلیان بۆ ساتیک بیدهنگ بوو. پاشان جارىكى تر
بانگی کردمهوه:

“ئاستافى ئیقانوڧیچ!”

“بهلى، ئيمیلیان؟”

“كاتیک مردم، پیویسته لهسهرت ئەم پالتویه بفرۆشیت؛
پیویست ناکات بهم پالتویهوه دفن بکریم. من ئەتوانم بى
ئەم پالتویهش دريژه به ژيانى ئەولام بدهم... ئەم پالتویه
نرخىكى هەر ههیه بۆ خوی... رهنگه سوودیكى بۆ تو
ههبيت و شتيكت لى دهست بکهویت.

ئەزانى گهورهم، کاتیک گوپیستی قسهکانى ئەو
ئيمیلیانه بهدبهخته بووم، دلّم له خهفته تا خهريک بوو
له سينهم ئەهاته دهرهوه، برواتان بيت، نازانم چۆن ئەو
ههسته ئازاراييهتان وهک خوی بۆ پروون بکهمهوه. کاتیک
ترسى مردنم له چاوهکانيدا ئەبينى، وهخت بوو ئاگرم تى
بهر دهبوو. دووباره ههموومان بۆ چهند ساتیک بیدهنگ
بووینهوه. بیدهنگییهكى سامناک بوو، نزیکهى کاتژميریک
بهم شیوهیه تپهري. دووباره تهماشای ئيمیلیانم کردهوه،
بينيم ئەویش چاوى تى بريوم، دووباره کاتیک چاوهکانى
کهوتهوه سهر چاوهکانم، يهکسهه چاوهکانى خوی لابرد.

پيم وت:

“حهزت له ئاوى سارد نييه، بۆت بهينم؟”

”بهلى، ئاستافى ئيقانيچ، كه ميڪ ئاوم بدهرى، با
بيخومه وه... خودا پاداشتت بداته وه...”

”ئيميليان، مه يلت له هيچ شتيكى دى نيه بوت بهينم؟“
”نا، ئاستافى ئيقانيچ، هيچ شتيكى ترم ناويت... به لام...
من...”

”به لام تو چى، ئيميليان؟“

”تو ئه وه ده زانيت...“

”ئه ته ويت بلى چى، ئيميليان؟“

”پانتوله كان... ئه زانيت... ئه وه من بووم كه بردمن،
ئاستافى ئيقانيچ...“

”زور باشه ئيميليان... خودا بتبه خشيت، ئه ي پياوى
هه ژار. چ پياويكى هه ژاريت تو، ئيميليان! بوخوت به
ئاسووده يى و دهروونيكى ئارامه وه بخه وه...“

ئه زانى، گه وره م من له و كاته دا روى خوم وه رگيرا
به وديو دا، له بهر ئه وه ي گه رووم پر بوو له گريان و
چاوه كانيشم پر ببوون له فرميسك، هه ر رووم كرد
به وديو دا، له پر مه ي گريانم دا و فرميسك له چاوه كانمدا
جوگه له يان به ست. ئاخر نه مده ويست ئيميليان له
دواساته كانى ژيانيدا من به و شيويه بينيت.“

”ئاستافى ئيقانيچ...!“

بهه شيوهيه بانگي كردم. ته ماشام كرد، له چاوه كانيدا
نه وهه نه بيني، كه ئاره زووي ده كرد هه ندي شتي زياترم
پي بليت، هه ولي دا تا له شويني خوي راست بيته وه،
به ناستهه ليوه كانی ده جوولاند... رهنگي سوور هه لگه را
و ته ماشاي كردم... له ناکاو بينيم ورده ورده رهنگي زهره
هه لده گه را؛ له و ساهه دا يهك هه ناسهه ي قوولي هه لمڙي
به لام نه يتواني بيداته وه و سهري به لادا هات و گياني
سپارد و بو ناستانهه ي خودا گه رايه وه...